

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Praktijkopleider

Kwalificaties

» **Praktijkopleider**

Geldig vanaf

01-08-2015

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Op: 26-11-2015

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Examenprofielen</u>	4
<u>3. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>4. Trends en ontwikkelingen</u>	4
<u>5. Beroepsvereisten</u>	5
<u>6. Bijzondere vereisten</u>	5
<u>7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	5
<u>8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	5
<u>9. Onderhoudsagenda</u>	6
<u>10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	6
<u>11. Betrokkenen</u>	7
<u>12. Verblijfsduur 4 jarig</u>	8
<u>13. Aanvullende informatie</u>	8
<u>14. Certificaten</u>	8

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Praktijkopleider is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- [BCP praktijkopleider november 2009](#)

2. Examenprofielen

<http://kwalificaties.s-bb.nl/Handlers/CohortOutputLibrary.ashx?linkcode=17>

3. Arbeidsmarktinformatie

Kans op werk

Het is niet duidelijk hoeveel mensen er werkzaam zijn als praktijkopleider. Grote organisaties met veel studenten hebben een officiële functie 'praktijkopleider'. Binnen kleine organisaties wordt de functie van praktijkopleider vaak gecombineerd met uitvoerende of leidinggevende taken. Door die verschillen in aanstelling is het moeilijk om het aantal vacatures voor praktijkopleiders vast te stellen. Daardoor is het ingewikkeld om de arbeidsmarkt voor praktijkopleiders in kaart te brengen. Het is wel duidelijk dat de behoefte aan praktijkopleiders sterk samenhangt met de wil van bedrijven om te investeren in studenten. Door de huidige crisis op de arbeidsmarkt wordt er minder opgeleid en is er waarschijnlijk minder opleidingsbudget voor praktijkopleiders.

Kans op stage

In schooljaar 2012-2013 zijn bijna 4% méér studenten praktijkopleiders ingestroomd dan in het schooljaar daarvoor. Het betreft vrijwel alleen BBL studenten. Daardoor is de kans op stage voor studenten van de opleiding praktijkopleider nauwelijks bekend. Zij hebben een beroepspraktijkvormingsplaats in instellingen in de kinderopvang, verpleeg- en verzorgingshuizen, thuiszorg, maatschappelijke dienstverlening en gehandicaptenzorg. Zij komen in mindere mate in de sport voor. In schooljaar 2013-2014 zijn er slechts 130 studenten praktijkopleider in opleiding. Dit is bijna 80% minder studenten dan in het schooljaar 2012.

Deze opvallende afname heeft mogelijk te maken met de invoering van nieuwe onderwijsmaatregelen in het kader van Focus op Vakmanschap. De éénjarige opleiding tot 'praktijkopleider' is daardoor mogelijk minder aantrekkelijk voor studenten om ermee te starten of voor scholen om aan te bieden. Denk daarbij aan de invoering van het examen Engels B1/A2: verplicht voor elke student die start na 1 augustus 2012. Of aan het verplicht aantal van minimaal 200 contacturen voor de BBL (vanaf schooljaar 13-14): in deze variant komt de opleiding praktijkopleider voor.

Voor actuele gegevens, zie www.kansopstage.nl en www.kansopwerk.nl

Bronnen

- DUO, studentenbestanden 2012-2013 en 2013-2014, peildatum oktober 2012 en oktober 2013
- Instroomgegevens, DUO, bewerking Calibris, 2013
- Bekijkjetoekomstnu.nl
- Praktijkopleiden.nl
- Mbo15.nl

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

De praktijkopleider valt meestal onder de wet- en regelgeving van de specifieke branche waarin zij werkzaam is.

Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Op 1 juli 2013 treedt de wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking voor de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie. De meldcode behelst een stappenplan dat duidelijkheid geeft over hoe te handelen bij vermoedens van geweld. Het betreft alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties, naast huiselijk geweld en kindermishandeling, ook seksueel geweld, ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijk genitale verminking. Het gaat om een wettelijke verplichting tot het hebben van een meldcode en een plicht tot zorgvuldig handelen, niet om een meldplicht. www.meldcode.nl

In de kwalificatiedossiers is de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling ondergebracht bij vakkennis en vaardigheden. In de uitwerking kan de onderwijsinstelling, indien aanwezig, gebruik maken van specifieke richtlijnen van branches.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

De praktijkopleider kan de komende jaren de invloed merken van onderstaande trends of innovaties:

- Beroepspraktijkvorming wordt binnen alle leerroutes belangrijker. Daardoor krijgen leerbedrijven (vooral die zonder traditie in het opleiden) nieuwe begeleidings- en organisatievragen waarvoor men een praktijkopleider wil aanstellen of waardoor men het aantal

aanstellingsuren of taken gaat uitbreiden.

- Een duurzame inzetbaarheid wordt door middel van een leven lang leren belangrijker. Dit leidt ertoe dat het werk van praktijkopleiders niet alleen meer beperkt is tot de beroepspraktijkvorming. Daardoor vragen bedrijven van praktijkopleiders een bredere inzetbaarheid en flexibiliteit dan nu.
- De functie 'praktijkopleider' wordt in meer sectoren ingevoerd. Grotere organisaties werken steeds meer met medewerkers in de rol van praktijkopleider.
- Kwaliteit van de beroepspraktijkvorming wordt in veel bedrijven belangrijker. Dit kan gevolgen hebben voor de positie en betekenis van de praktijkopleider
- Bedrijven breiden functies uit op meerdere kwalificatieniveaus. Daardoor krijgen praktijkopleiders meer te maken met deelnemers van verschillend opleidingsniveau.
- Er komen steeds sneller veranderingen in het opleiden. Daarom moet een praktijkopleider gericht zijn op veranderingen om adequaat daarop in te spelen.
- De deelnemers worden diverser. Daarvoor moet een praktijkopleider bereid en in staat zijn om met scholen te zoeken naar flexibiliteit in het opleiden. Dat geldt zowel voor de inhoud als voor de organisatie van de beroepspraktijkvorming
- Leerbedrijven zijn meer betrokken bij kwalificerend beoordelen (in alle facetten van het proces). Daarvoor is het nodig dat praktijkopleiders de nodige expertise hebben op het gebied van (kwalificerend) beoordelen.
- De samenwerking tussen onderwijsinstellingen en leerbedrijven wordt steeds belangrijker in verband met het beroepsgericht opleiden. Het is daarom aanbevolen om de BPV te stroomlijnen door landelijk en regionaal afspraken te maken tussen werkveld en onderwijsinstellingen. Daarnaast is een goed werkende driehoek 'opleiding – leerbedrijf – leerling' noodzakelijk. Ook wordt aanbevolen om strakke afspraken te maken over toetsing en afsluiting van de BPV en om te werken met gecertificeerde assessoren. Dit betekent dat praktijkopleiders in de regio intensiever moeten gaan samenwerken met onderwijsinstellingen. Een en ander is geregeld door het toetsingskader examinering mbo van de inspectie van OCW.

5. Beroepsvereisten

Niet van toepassing op dit dossier.

6. Bijzondere vereisten

Praktijkopleider

Nee

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

Niet van toepassing op dit dossier

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Het diploma 'praktijkopleider' geeft toegang tot functies als praktijkopleider. Binnen de functie kan een praktijkopleider zich verder ontwikkelen door het volgen van aanvullende cursussen. Zo kan zij zich bijscholen in het opleiden, begeleiden of beoordelen van deelnemers of in nieuwe onderwijsconcepten.

Een diploma praktijkopleider geeft op grond van het mbo-niveau 4 recht op doorstroom naar het hbo. Binnen het hbo-niveau kan een praktijkopleider zich verder ontwikkelen. Zij kan binnen haar werkgebied de lerarenopleiding volgen. Zo kan een praktijkopleider met het mbo-diploma 'verpleegkundige' de lerarenopleiding 'Gezondheidszorg en Welzijn' volgen (bachelor degree). Op associate degree is een diploma als onderwijsondersteuner Zorg en Welzijn (oftewel praktijkinstructeur) mogelijk. Als praktijkinstructeur (Ad) geeft u vooral lessen of instructie op het gebied van beroepsvaardigheden en begeleidt het leerproces van verschillende groepen leerlingen/stagiaires. Op deze wijze combineert de praktijkopleider het leraarschap met haar eigen vakterrein.

Ook is doorstroom mogelijk naar andere breed georiënteerde hbo-opleidingen. Bijvoorbeeld naar de opleiding pedagogiek of psychologie. Deze studies leiden op tot het beroep van (ortho)pedagoog of psycholoog.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Examenprofiel ZWS	Examenprofiel ZWS aanpassen aan nieuwe eisen	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014
Onderhoud kd's	Monitoren en zonodig actie ondernemen/ initiëren van visie, trends, wetenschap en ontwikkelingen in de beroepsuitoefening en op de arbeidsmarkt en dit jaarlijks plaatsen in onderhoudsperspectief.	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Ontwikkelingen beroepsstructuur en bcp's	Nieuwe bcp's en geactualiseerde bcp's worden aangeleverd door sociale partners	Sociale partners	2014-202
Actualisatie kwalificatiestructuur en kwalificatiedossiers	Op basis van nieuwe en/of geactualiseerde bcp's worden kwalificatiedossiers aangepast	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Technologische ontwikkelingen	Doorvertaling van technologische ontwikkelingen naar kd's, keuzedelen en servicedocumenten	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Keuzedelen	Bepalen en ontwikkelen branche- en sectorspecifieke keuzedelen	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Servicedocumenten	Gedurende de looptijd van de kd's door onderwijs en/of werkveld gewenste servicedocumenten i.r.t. kd's ontwikkelen	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Algemene wet- en regelgeving	Monitoring algemene wet- en regelgeving. Zonodig gevolgen in kd's doorvoeren	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Uitvoerbaarheid kwalificatiedossiers	Onderzoek naar uitvoerbaarheid van kwalificatiedossiers voor het werkveld en onderwijs	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Uitvoerbaarheid keuzedelen	Onderzoek naar uitvoerbaarheid van keuzedelen voor het werkveld en onderwijs	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Actuele thema's	Inspelen op actuele thema's zoals doelmatigheid en bpv i.r.t kwalificatiedossiers en kwalificatiestructuur	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen		Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen	x	Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

De kwalificatiedossiers 2015 kennen een geheel nieuwe opbouw (model basis profiel keuze) in vergelijking met het kwalificatiedossier 2011 (identiek aan 2012 en 2013). Daarom is er geen specifieke verantwoording van verschillen op het niveau van werkproces en kennis/vaardigheden beschreven. Wel zijn hieronder in hoofdlijnen de mutaties tussen het kwalificatiedossier

2011 en het dossier 2015 weergegeven.

Mutaties:

- het dossier 2015 kent alleen een basis en heeft geen profiel. Reden daarvoor: het dossier bevat slechts één kwalificatie (praktijkopleider) dat de hele basis vormt;
- de basis bevat de gehele inhoud van de kwalificatie praktijkopleider (kerntaken, werkprocessen, kennis en vaardigheden etc.);
- in principe komen alle kerntaken en werkprocessen van het dossier praktijkopleider 2011 terug in het dossier PO 2015;
- titel en inhoud van kerntaak PO 2011 'Ondersteunen van werkbegeleiders bij hun BPV-taken' is verbreed tot kerntaak PO 2015 'scheppen van randvoorwaarden zodat werkbegeleiders BPV-taken kunnen uitvoeren';
- werkproces PO 2011 'bevordert deskundigheid werkbegeleiders' is gedetailleerd door opsplitsing in twee werkprocessen PO 2015: 'bevordert een op-maat-werkbegeleiding' en 'instrueert werkbegeleiders in methodieken';
- titels en inhoud van werkprocessen zoomen scherper en concreter in op het beroepsbeeld van de praktijkopleider op mbo-niveau;
- werkproces PO 2011: 'ontwikkelt of levert bijdrage aan BPV-beleidsplan' is realistisch bijgesteld tot werkproces PO 2015: levert gegevens en adviezen aan voor het ontwikkelen van het BPV beleidsplan';
- werkproces PO 2015 'draagt bij aan selectie en aanname van studenten' is inhoudelijk afgestemd op de praktische mogelijkheden van de doorsnee BPV-bedrijven;
- voor dossier PO 2015 is prudent gekozen voor keuzedelen: geen beroepsspecifieke keuzen maar alleen keuzen voor algemene doorstroom naar het mbo.

11. Betrokkenen

Sub-paritaire commissie

Namens onderwijs (MBO Raad en NRTO)
Lid sectordirectie Gezondheidszorg, Welzijn en Sport Deltion College
Lid commissie welzijn ROC Friese Poort
Programmamanager welzijnsopleidingen ROC Zadkine
Directeur sector Zorg en Welzijn Graafschap College
Docent/coördinator ROC Eindhoven
Opleidingsmanager opleiding onderwijsassistent Graafschap College
Opleidingsmanager opleidingen MZ, OA, PW en SMD bij Nova College
Directeur mbo College voor Mens en Maatschappij ROC van Twente
Manager Onderwijs NHA
Afdelingsmanager bij ROC Midden Nederland
Directeur ROC Zadkine
Algemeen directeur NHA
Teamleider Scaldia
Teammanager Noorderpoort College

Namens werkgeversorganisaties
Senior beleidsadviseur VO-Raad/Werkgevers VO
Beleidsmedewerker Mogroep Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening
Senior beleidsadviseur VGN
Medewerker brancheorganisatie Cedris
Beleidsmedewerker Jeugdzorg Nederland
Beleidsadviseur GGZ Nederland
Bestuurssecretaris Stichting De Tussenvoorziening
Beleidsadviseur Kwaliteit en Arbeid NVZ

Namens werknemersorganisaties
Arbeidsvoorwaardenadviseur ABVAKABO FNV
CNV Adviseur
Juridisch medewerkster NU'91

Namens VMBO
Docent/medewerker organisatie Christelijk College Zeist

Voorzitter sub-paritaire commissie, Onderhandelaar en belangenbehartiger VakbondZL

Paritaire Commissie

Namens Onderwijs (MBO Raad en NRTO)
Directeur ROC Zadkine
Manager Onderwijs NHA
Lid sectordirectie Gezondheidszorg, Welzijn en Sport Deltion College
Directeur Welzijn en Educatie Horizon College
Directeur mbo College voor Mens en Maatschappij ROC van Twente
Directeur Gezondheidszorg, Welzijn en Laboratoriumtechniek Nova College

Namens werkgeversorganisaties
Beleidsmedewerker Opleidingen Actiz
Bestuurslid WOS
Senior beleidsadviseur VGN
Beleidsadviseur GGZ Nederland

Namens werknemersorganisaties
Arbeidsvoorwaardenadviseur ABVAKABO FNV
Juridisch medewerkster NU'91

Assistent bestuur FNV Sport
Adviseur CNV Publieke Zaak

Voorzitter paritaire commissie, Onderhandelaar en belangenbehartiger VakbondZL

Bestuur
Namens Onderwijs (MBO Raad en NRTO)
Voorzitter College van Bestuur Friesland College
Lid College van Bestuur ROC Aventus
Directeur Onderwijsgroep Capabel

Namens werkgeversorganisaties
Manager afdeling Kwaliteit en Arbeid NVZ
Lid Raad van Bestuur MaasDuinen

Implementatietoets 2013

In maart 2013 is het kwalificatiedossier uitvoerig besproken in de implementatietest van de MBO-Raad door vertegenwoordigers uit onderwijs en exameninstellingen. De voorstellen vanuit de implementatietoets zijn door de (sub)paritaire commissie (al dan niet) bekrachtigd, waarna het dossier conform is bijgesteld.

Werkgroepen kwalificatiedossier 2013

Werkveld- en onderwijspartijen uit de (sub)paritaire commissie hebben uit hun achterban leden afgevaardigd om zitting te nemen in de diverse werkgroepen kwalificatiedossier. De leden hebben de taak om de inhoud van het dossier te valideren.

Voor het dossier praktijkopleider is gekozen voor een afwijkende validering: een mailbevraging. Daarvoor is gekozen omdat het dossier praktijkopleider in maart (2013) uitvoerig besproken is tijdens de implementatietest van de MBO-raad waaraan Calibris heeft meegewerkt. In de mailbevraging zijn de voorgestelde mutaties van de implementatietest in mei voorgelegd aan onderwijsvertegenwoordigers evenals aan functionarissen van een groot leerbedrijf.

Vervolgens zijn de veranderadviezen door de (sub)paritaire commissie (al dan niet) bekrachtigd, waarna het dossier conform bijgesteld is.

Gebruikerstest 2014

Op 7 en 8 januari 2014 is het kwalificatiedossier besproken in een gebruikerstest met vertegenwoordigers van onderwijs en werkveld.

De volgende centrale vragen zijn daarbij aan het gebruikerspanel voorgelegd:

1. Is in het kwalificatiedossier het beroep resp. de beroepen herkenbaar beschreven?
2. Is het mogelijk om op basis van het kd de examinering goed vorm te geven?
3. Is het mogelijk om op basis van het kd een goed curriculum te ontwikkelen?
4. Is het mogelijk om op basis van het kd de bpv goed vorm te geven?
5. Is het kwalificatiedossier: herkenbaar, uitvoerbaar, betaalbaar, organiseerbaar?

Op elk van de vijf vragen is er per profiel/kwalificatiedossier een ja/nee met argumenten opgesteld. De uitkomsten van de gebruikerstest zijn besproken in de sub-pc en na akkoord van de sub-pc zijn voorgestelde wijzigingen verwerkt in de definitieve versie van het kwalificatiedossier.

12. Verblijfsduur 4 jarig

De praktijkopleider is een specialist mbo-niveau op 4 opleiding. Daarvoor geldt een studieduur van 1 jaar.

13. Aanvullende informatie

Niet van toepassing op dit document.

14. Certificaten

N.v.t.